

УДК 330.341.1

ЗДІЙСНЕННЯ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ ВНЗ І НУ МОН УКРАЇНИ У 2015 Р

Студ. О.С. Сокірка¹, гр. БПрЕ-13

Ас. О.І. Литвинова¹

Науковий керівник – с.н.с. В.М. Волинець²

¹Київський національний університет технологій та дизайну

²Український інститут науко-технічної експертизи та інформації

Мета і завдання – дослідження та висвітлення основних результатів моніторингу щодо здійснення трансферу технологій ВНЗ та НУ МОН за бюджетні кошти у 2015 р.

Об'єкт дослідження - трансфер технологій ВНЗ та НУ МОН.

Предмет дослідження – використання бюджетних коштів на здійснення трансферу технологій ВНЗ та НУ МОН.

Методи та засоби дослідження: методи аналогії, порівняльного аналізу та моделювання; системного, статистичного та відсоткового аналізу і групування інформаційно-ресурсних баз; комплексного аналізу, групування та табличні.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів - здійснюється УкрІНТЕІ у динаміці на системній основі впродовж 2011-2015 рр. на виконання постанови КМУ від 25.08.2004 № 1084 та наказу МОН від 11.01.2012 № 10.

Результати дослідження: Дослідження щодо основних результатів здійснення трансферу технологій у 2015 р. здійснено за даними, наданими ВНЗ та НУ МОН за формами придбання (передання) нових технологій. Відомості про здійснення трансферу технологій із загальної кількості ВНЗ і НУ МОН України надали про передання технологій лише 24 організації (у 2014 р. – 21 організація). У 2015 р., як і в попередні 2013-2014 рр., нові технології не придбавалися. Усього в 2015 р. організаціями МОН укладено 762 договори на передання технологій на загальну суму 24,9 млн. грн. У цілому, в 2015 р. порівняно з 2014 р. кількість укладених договорів на передання технологій збільшилась у 2,3 рази, а обсяг надходжень – більше, ніж у 2 рази (у 2014 р. ці показники були на рівні 338 од. та 11,9 млн. грн.).

На внутрішньому ринку укладено 750 договорів на передання технологій вартістю 21,5 млн. грн. або 86,2% від загального обсягу надходжень, на зовнішньому ринку – 12 договорів обсягом 3,4 млн. грн. або 13,8% відповідно. На технології, нові для України, укладено 627 договорів на суму 14,2 млн. грн., що склало 57,0% від загального обсягу надходжень, порівняно з 2014 р. надходження збільшились на 30,3%. Розподіл обсягу надходжень на внутрішньому та зовнішньому ринках у 2015 р. дещо змінився порівняно з 2014 р. Так, частка отриманих коштів від передання технологій у 2015 р. на внутрішньому ринку склала 86,2%, у 2014 р. цей показник був на рівні 91,8%, на зовнішньому ринку – 13,8% та 8,2% відповідно. Дослідження показали, що найбільший обсяг коштів у 2015 р. отримано за договорами на передання технологій за формою “ноу-хау, угоди на придбання (передання) технологій” (53%), найменший – на основі “ліцензій, ліцензійних договорів на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей” (0,5%).

Так, за формою “ноу-хау, угоди на придбання (передання) технологій” у 2015 р. укладено 576 договорів, що більше проти 2014 р. у 2,1 рази, обсяг надходжень від їх передання склав 13,2 млн. грн. (53,0% від загального обсягу надходжень), що більше порівняно з минулим роком на 21,8% (у 2014 р. цей показник був на рівні 10,8 млн. грн. та складав 91,2% від загального обсягу надходжень). Найбільша питома вага надходжень за цією формою передання у 2015 р. припадає на Національний університет біоресурсів та природокористування (68,9%) та такі організації як Національний транспортний університет (5,7%), Харківський національний університет

міського господарства імені О.М. Бекетова (5,6%), Національну металургійну академію України (4,4%), Київський національний університет технологій та дизайну (3,9%), Українську інженерно-педагогічну академію (3,3%), найменша частка (менше 1,0%) – на ДВНЗ “Приазовський державний технічний університет” (0,1%), ДВНЗ “Університет банківської справи” (0,1%), Таврійський державний агротехнологічний університет (0,2%), Сумський державний університет (0,8%) та Національний університет харчових технологій (0,9%).

На основі “виключних майнових прав власності на винаходи, промислові зразки, корисні моделі” укладено 20 договорів, що менше проти 2014 р. на 45,9%, обсяг отриманих коштів склав 1,2 млн. грн. або 4,6% від загального обсягу надходжень. Порівняно з минулим роком надходження збільшилися на 38,8% (у 2014 р. цей показник був на рівні 0,8 млн. грн. або 7,0% від загального обсягу надходжень по МОН). Усі договори за цією формою передання були укладені Одеською національною академією харчових технологій.

На основі “ліцензій, ліцензійних договорів на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей” укладено 37 договорів (більше проти 2014 р. на 23,3%) вартістю 0,1 млн. грн. або 0,5% від загального обсягу отриманих коштів. Проти 2014 р. обсяг надходжень зменшився майже у 2 рази (у 2014 р. цей показник був на рівні 0,2 . грн. та складав 1,8% від загального обсягу надходжень по МОН). Найбільший обсяг коштів отримано Національним технічним університетом України “Київський політехнічний інститут” (47,0%). Частка Харківського державного університету харчування та торгівлі склала 19,7%, Київського національного університету технологій та дизайну – 13,6%, Національного університету біоресурсів і природокористування України – 13,5%, Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем – 3,9%, ДВНЗ “Запорізький національний університет” – 2,3%.

Крім вищезазначеного, у 2015 р. трансфер технологій здійснювався і за іншими видами договорів, включаючи авторську винагороду за створення та передання майнових прав інтелектуальної власності. Так, було укладено 129 договорів вартістю 10,4 млн. грн. або 41,9% від загального обсягу надходжень. Найбільша питома вага отриманих коштів припадає на Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут” (43,7%), Київський національний університет будівництва і архітектури (31,8%). Частка Харківського національного університету радіоелектроніки склала 12,1%, ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана” – 11,9%, Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького – 0,3% та Харківського національного університету будівництва та архітектури – 0,2%.

Висновки. Аналіз основних результатів здійснення трансферу технологій у 2015 р. свідчить про недостатній рівень активності ВНЗ та НУ МОН щодо трансферу технологій. Ці висновки підтверджуються відповідними статистичними даними про незначні обсяги переданих технологій цими організаціями.

Враховуючи викладене можна констатувати, що в Україні через слабку взаємодію науки, в тому числі вузівської, та бізнесу, насамперед через відсутність стимулів для налагодження співпраці, трансфер технологій не знайшов свого належного розвитку, тому перспективні наукові розробки часто не комерціалізуються. Через це країна втрачає можливість нарощування інноваційного потенціалу на стратегічних пріоритетних напрямках інноваційної діяльності.

Трансфер технологій є важливим фактором розвитку економіки країни, тому необхідно прикласти ще багато зусиль для того, щоб забезпечити оптимальний та ефективний процес його здійснення.

Ключові слова: трансфер технологій, бюджетне фінансування, форми придбання (передання технологій), ВНЗ та НУ МОН.